

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Het grauwe redactioneel (redactioneel)

Warren, C.J.D.; Geertjes, G.J.A.

Citation

Warren, C. J. D., & Geertjes, G. J. A. (2010). Het grauwe redactioneel (redactioneel). *Ars Aequi*, 2010(6), 381-381. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/33494>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/33494>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

HET GRAUWE REDACTIONEEL

Clark Warren en Gert Jan Geertjes

Deze maand is het precies 40 jaar geleden dat het 'zwarte' nummer van *Ars Aequi* verscheen. In dit bijzondere nummer, getiteld *De balie: een leemte in de rechtshulp?* constateerde de redactie dat afstand tussen de advocatuur en de 'gewone' man groot was en dat de overheid niet voorzag in de behoefte aan rechtsbijstand bij de sociaal-economisch zwakkeren in de samenleving. Volgens de redactie was de afstand die de advocatuur behield ten opzichte van de burger de kern van het probleem. Er werden nauwelijks pro deo-zaken aangenomen en de cliënten waarvoor pro deo werd opgetreden moesten vaak lang wachten voordat hun eindelijk een advocaat werd toegewezen. De weinige sociaal-raadslieden die er waren kwamen dientengevolge om in het werk en konden niet voorzien in de behoefte om rechtshulp bij de minder bedeelden.

Deze schijnbaar onoverbrugbare afstand tussen de balie en financieel zwakkeren kon volgens de redactie alleen worden geslecht door een structurele reorganisatie van de rechtshulp. Onder meer spoorde zij de overheid aan mee te betalen aan een verplichte rechtsbijstandsverzekering voor burgers met een inkomen onder het minimumloon en om de balie te splitsen in een commerciële en een sociale tak.

Zo heet werd de soep uiteindelijk niet gegeten, maar tot hervormingen kwam het dankzij het zwarte nummer wel. De opvattingen over de sociale rechtshulp in het zwarte nummer hadden een schok te weeggebracht in juridisch Nederland: na de oprichting van enkele studietoelagencommissies werd het stelsel van gefinancierde rechtsbijstand herzien en werden de eerste sociale advocatencollectieven en door studenten bemande rechtswinkels opgericht om de zogenoemde leemte in de rechtshulp op te vullen.

Weliswaar is er veel verbeterd, maar ook tegenwoordig is goede sociale rechtshulp niet vanzelfsprekend. Recentelijk werd er flink bezuinigd op de gefinancierde rechtsbijstand en gezien de staat van de overheidsfinanciën is het allerm minst uitgesloten dat er nog een ronde bezuinigingen zal komen. Dat is op zichzelf al zorgwekkend, want de vraag om gefinancierde rechtsbijstand is sinds het zwarte nummer almaar toegenomen. Zeker de huidige tijden van economische crisis en de geplande bezuinigingen van de overheid maken een goed functionerende rechtsbijstand onmisbaar: zo verdwijnen er in een rap tempo talloze arbeidsplaatsen, waardoor de vraag naar arbeidsrechtelijk advies groter wordt. Nieuwe bezuinigingen op de rechtsbijstand zullen het procederen met een toevoeging (waarbij de overheid een deel van de kosten voor de rechtsbijstand betaalt) verder bemoeilijken, zodat de rechter voor vele particulieren steeds minder toegankelijk wordt.

Daarnaast heeft de (Europese) wetgever bijzonder veel aandacht gehad voor de versterking van de positie van de particulier in bijvoorbeeld het arbeids-, consumenten- en huurrecht met als gevolg dat er steeds bepalingen zijn bijgekomen die strekken tot bescherming van de particulier.

De ontwikkelingen zijn echter zo snel verlopen dat de juridisch niet onderlegde burger door de bomen het bos niet meer ziet. Het bedrijfsleven daarentegen beschikt juist wel over de middelen en de expertise om het steeds verder uitdijende labyrint van regelgeving te navigeren en is dus per definitie beter geïnformeerd. Door nieuwe, meer technische wetgeving – die de zwakkere partij juist beoogt te beschermen! – ontstaat een grote ongelijkheid tussen partijen. Nu Brussel steeds meer de bron wordt van de wetgeving kan de Nederlandse wetgever deze juridisering niet stuiten. Wel kan de wetgever bevorderen dat de particulier wordt voorgelicht over zijn nieuw verworven rechten en dat hij indien nodig in staat wordt gesteld om die rechten uit te oefenen. Dit vereist een investering in de gefinancierde rechtsbijstand en niet een bezuiniging daarop.

In dit nummer laat de redactie graag de aandacht uitgaan naar het achtste lustrum van het zwarte nummer met bijdragen van mr. Pia E.M.S. Sassen over de totstandkoming van het zwarte nummer en van prof. mr. Mies Westerveld over het heden en verleden van de (sociale) rechtshulp.